

PREVENTIE EN BESTRIJDING VAN DOPING TAKEN VAN SPORTFEDERATIES

Inleiding

Sinds 14 november 2012 is in de Vlaamse Gemeenschap een vernieuwde antidopingregelgeving van kracht. Het decreet van 25 mei 2012 ter preventie en bestrijding van doping in de sport (kortweg 'Antidopingdecreet') en het uitvoeringsbesluit van 19 oktober 2012 vertalen de internationale regels van het Wereldantidopingagentschap WADA naar de Vlaamse context. De antidopingregelgeving werd uit het decreet van 13 juli 2007 houdende een medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening gelicht, en via een apart decreet geregeld, wat de leesbaarheid en duidelijkheid ten goede komt.

Het Antidopingdecreet van 25 mei 2012 legt nog meer de nadruk op preventie in dopingbestrijding, is efficiënter en deelt de elitesporters voortaan in 4 categorieën in. De categorieën zijn gebaseerd op de dopinggevoeligheid van de sport en internationale prestaties van de sporters en bepalen welke verblijfsgegevens de sporters dienen te vermelden. Het nieuwe Antidopingdecreet legt ook een aantal verplichtingen op aan de sportverenigingen, onder meer op het vlak van:

- **Preventie:** door het bezorgen van actuele en nauwkeurige informatie, het organiseren van informatie- en vormingsactiviteiten over dopingbestrijding en -controle, het invoeren van gedragscodes;
- **Voorkomen, opsporen en bestrijden van dopingpraktijken:** door het uitvaardigen van statutaire, reglementaire of contractuele bepalingen;
- **Informatie:** door een jaarlijks verslag uit te brengen aan de Vlaamse overheid en de overheid op de hoogte te brengen van alle geplande wedstrijden en de genomen maatregelen wegens dopingpraktijken;
- **Medewerking verlenen:** aan dopingcontroles, het registreren van identificatie- en contactgegevens van alle deelnemers aan wedstrijden en het doen naleven van alle maatregelen die zijn genomen ten aanzien van een sporter wegens dopingpraktijken.

Deze regelgeving is van toepassing op sportverenigingen met activiteiten ontplooid op het grondgebied waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is. Dit betekent:

- ⇒ Sportverenigingen gevestigd in het Nederlandse taalgebied (Vlaamse Gewest).
- ⇒ Sportverenigingen die gevestigd zijn in het tweetalig taalgebied Brussel-Hoofdstad en die wegens hun organisatie moeten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap.

Dit document is opgebouwd rond de volgende rubrieken:

- I. Dopingpraktijken en terminologie
- II. Verplichtingen voor alle federaties
- III. Verplichtingen voor alle wedstrijdorganisatoren en federaties
- IV. Verplichtingen voor federaties met (mogelijke) elitesporters
- V. Rechten van federaties

I. Dopingpraktijken en terminologie

Bij het horen van het woord doping denkt iedereen aan het gebruik van een verboden stof. Er is echter meer dan alleen het gebruik van **verboden stoffen of methoden**. Met de term **dopingpraktijken** worden alle praktijken bedoeld waar een sporter en zijn entourage zich van moeten onthouden om geen dopingovertreding te begaan.

1. de aanwezigheid van een verboden stof in het lichaam van een sporter;
2. het gebruik van een verboden stof of een verboden methode (ook het onbewust gebruik van verboden stoffen door bv. het gebruik van een gecontamineerd voedingssupplement, is strafbaar);
3. het weigeren, niet komen opdagen of ontwijken van een dopingcontrole;
4. het niet of onvolledig meedelen van verblijfsgegevens als elitesporter;

Volgende dopingpraktijken zijn zowel op sporters als op de begeleider van toepassing:

5. het plegen van bedrog, of de poging daartoe, bij om het even welk onderdeel van de dopingcontrole;
6. het bezit van verboden stoffen en methoden;
7. het verhandelen of de poging tot verhandelen van om het even welke verboden stof of verboden methode;
8. de toediening, of de poging tot toediening van een verboden stof of verboden methode aan om het even welke sporter;
9. het aanmoedigen van, helpen bij, vergemakkelijken van, mogelijk maken van, aanzetten tot, verbergen van, of om het even welke medeplichtigheid in het kader van een overtreding van de antidopingregels.

Niet enkel sporters maar ook trainers en sportbegeleiders kunnen gesanctioneerd worden wegens het begaan van een dopingpraktijk. Dit gaat dus over de trainer, de coach, kinesist, arts, verpleegkundige, ouder, begeleider,... maar ook de sportvereniging zelf als rechtspersoon.

- Sportvereniging: elke organisatie die tot doel heeft een of meer sportactiviteiten te organiseren, de deelname eraan mogelijk te maken, of in dat verband als leidende instantie op te treden.
⇒ (internationale) sportfederaties vallen ook onder deze definitie
- Begeleider: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die al dan niet permanent één of meerdere sporters met raad of daad bijstaat, of ondersteunt bij de deelneming aan of de voorbereiding op sportactiviteiten.
⇒ een "sportvereniging" kan een "begeleider" zijn
- Sportactiviteit: elke voorbereiding op of initiatief tot sportbeoefening met recreatieve, competitieve of demonstratieve doeleinden in georganiseerd verband.
⇒ Hieronder valt bv. ook fitnessen in een club

- Sporter: elke persoon die een sportactiviteit beoefent, ongeacht het niveau waarop hij deze sportactiviteit beoefent.
  - ⇒ Alle sporters, zowel elitesporters als niet-elitesporters
- Wedstrijd: een sportactiviteit in de vorm van een race, match, spel of concours.
- Ploegverantwoordelijke: de persoon die door de sportvereniging of door de betrokken elitesporters is belast met het doorgeven van de verblijfsgegevens van zijn ploeg.

NADO Vlaanderen is de antidopingorganisatie bevoegd voor het beleid, de preventie en de bestrijding van doping in de sport binnen de Vlaamse Gemeenschap. NADO Vlaanderen is verbonden aan het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media van de Vlaamse overheid. Vroeger was de organisatie gekend onder de naam “Team Medisch Verantwoord Sporten”.

II. Verplichtingen voor alle federaties

1. Preventie

Alle federaties moeten zich inzetten voor de preventie en bestrijding van dopingpraktijken. Het doel van de preventie is het bewust of onbewust gebruik van verboden stoffen of methoden door sporters te voorkomen.

Hiervoor zullen de federaties aan de sporters, begeleiders en ploegverantwoordelijken nauwkeurige informatie bezorgen over minstens:

- Verboden stoffen en methoden
- Dopingpraktijken
- Gevolgen van dopingpraktijken op medisch en sociaal vlak, met inbegrip van mogelijke sancties
- Dopingcontroleprocedures
- Rechten en plichten van sporters en begeleiders
- De TTN-procedure (Toestemming wegen Therapeutische Noodzaak)
- Risico's van het gebruik van voedingssupplementen
- Sportethische gevolgen van dopingpraktijken

Hiervoor moeten zij:

1° informatie- en vormingsactiviteiten op het gebied van dopingbestrijding uitwerken, ondersteunen en invoeren die gericht zijn op het aanreiken van actuele en accurate informatie over de manier waarop dopinggebruik de ethische waarden van de sport bedreigt en over de gevolgen van doping voor de gezondheid van de sporter;

2° voor sporters, begeleiders van sporters en ploegverantwoordelijken informatie- en vormingsactiviteiten uitwerken die gericht zijn op het aanreiken van actuele en accurate informatie over de dopingcontroleprocedures, de rechten en verantwoordelijkheden van sporters ten aanzien van dopingbestrijding, met inbegrip van informatie over de Code en de Internationale Standaarden van het WADA, de gevolgen van het schenden van de antidopingregelgeving, de lijst van verboden stoffen en methoden, de TTN, de risico's van het gebruik van voedingssupplementen en de rechten inzake de verwerking en bescherming van persoonsgegevens in het kader van de dopingbestrijding en de uitoefeningsmodaliteiten van die rechten;

3° in overeenstemming met het Antidopingdecreet van 25 mei 2012 en dit besluit passende gedragscodes, goede praktijken en ethische normen voor de bestrijding van doping in de sport uitwerken en invoeren;

4° onderling samenwerken met antidopingorganisaties om informatie, expertise en ervaringen uit te wisselen met betrekking tot de realisatie van doeltreffende programma's ter bestrijding van doping. De sportvereniging stelt met het oog op die samenwerking een verantwoordelijke aan als contactpunt voor de NADO.

De federatie brengt jaarlijks uiterlijk op 31 maart de NADO op de hoogte van alle initiatieven die de federatie het voorbije jaar heeft genomen.

2. Statutaire, reglementaire of contractuele bepalingen

Elke federatie vaardigt statutaire, reglementaire of contractuele bepalingen uit met het oog op het voorkomen, opsporen en bestrijden van dopingpraktijken (in overeenstemming met decreet, WADA-code en/of antidopingregels van de Internationale Federatie waartoe ze behoort). De federatie licht al zijn aangesloten leden hierover in.

Ook brengt zij de NADO hiervan op de hoogte. Elke wijziging of aanvulling van de voornoemde bepalingen wordt onmiddellijk aan de NADO meegedeeld.

3. Verplichtingen voor wedstrijdorganisatoren

De federatie ziet er op toe dat al haar organisatoren de verplichting voor wedstrijdorganisatoren nakomt. Deze verplichtingen moeten nageleefd worden voor, tijdens en na dopingcontroles op initiatief van de Vlaamse overheid (zie hieronder).

III. Verplichtingen voor alle wedstrijdorganisatoren en federaties

1. Meldingsplicht wedstrijden

Opdat NADO Vlaanderen haar dopingcontroles kan plannen, moet ze op de hoogte zijn van alle geplande wedstrijden. De federaties moeten minstens 14 dagen voor elke wedstrijd volgende gegevens bezorgen: datum van de wedstrijd, plaats van de wedstrijd (straatnaam, huisnummer, postcode en gemeente, of zo goed mogelijke beschrijving van de exacte locatie), beginuur, te verwachten einduur, verwacht aantal deelnemers en leeftijdscategorie. De federaties kunnen een webadres met actuele informatie opgeven of de kalenders opsturen, mailen of faxen:

Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media

NADO Vlaanderen

Arenbergstraat 9 - 1000 Brussel

Fax: 02 553 36 50

Email: dopinglijn@vlaanderen.be

2. Dopingcontrolestation

In de nabijheid van de plaats waar de wedstrijd plaatsvindt, houdt de organisator (of federatie) een afzonderlijke ruimte ter beschikking die door de controlearts geschikt wordt bevonden voor monsterneming en die als dopingcontrolestation wordt ingericht. Het dopingcontrolestation moet tijdens de gehele controle enkel voor de dopingcontrole gebruikt worden. Er moet een tafel en minimaal 3 stoelen worden voorzien. In het dopingcontrolestation of in een afzonderlijke ruimte ernaast moet een toilet aanwezig zijn en een wachtruimte. Bij afwezigheid van een voldoende ingericht dopingcontrolestation bepaalt de controlearts de plaats van monsterneming.

3. Ongeopende flessen niet-alcoholische drank

De organisator zorgt ten behoeve van de sporters tijdens de dopingcontrole voor voldoende ongeopende flessen niet-alcoholische drank (minstens 1 fles per te controleren sporter, meestal 6).

4. Identificatie en contactgegevens sporters

Elke organisator/federatie moet ter plaatse de identificatie en contactgegevens registreren van alle sporters die deelnemen aan de betrokken wedstrijd en van alle deelnemende sporters vereisen dat zij een passend identiteitsbewijs voorleggen. De lijst met identificatie en contactgegevens van alle deelnemers kan op eenvoudige vraag aan de controlearts bezorgd worden.

5. Medewerking aan dopingcontroles

Het decreet verplicht elke sportvereniging de totale medewerking te verlenen aan controles en toezicht op de controles.

De organisatie van elke wedstrijd zorgt ervoor dat de controlearts en de chaperons vrije toegang hebben tot alle lokalen en plaatsen waar de sporters zich kunnen begeven. Bij dopingcontroles die op initiatief van de overheid plaatsvinden heeft de sportfederatie recht op een afschrift van het dopingcontroleformulier.

6. Naleving van de sancties

De sportfederatie is verplicht ervoor te zorgen dat alle disciplinaire maatregelen worden nageleefd.

Om deze verplichting na te leven moet de sportfederatie de namen van de sporters, aan wie het verboden is aan sportactiviteiten deel te nemen, meedelen aan de aangesloten sportclubs en aan de organisatoren van sportactiviteiten. Het meedelen van deze informatie aan andere personen of instanties is verboden.

Om alle federaties optimaal te informeren over een mogelijk uitgesproken verbod dat in alle sportdisciplines van toepassing is, stelt NADO Vlaanderen regelmatig een overzicht op van de uitgesproken disciplinaire maatregelen, met vermelding van de naam, voornaam en geboortedatum van de sportbeoefenaar, begin en einde van de schorsingsperiode en de sportdiscipline waarin de overtreding werd vastgesteld.

Men kan zich als verantwoordelijke van een sportfederatie op dat overzicht abonneren door zowel uw persoonlijke contactgegevens als de gegevens van uw sportfederatie door te mailen naar dopinglijn@vlaanderen.be.

III. Verplichtingen voor federaties met elitesporters

Aangezien karate geen Olympische Sport is hebben wij geen elitesporters (art. 20 Antidopingdecreet van 25 mei 2012).

De elitesporter wordt in het Antidopingdecreet gedefinieerd als volgt:

Een elitesporter is elke sporter van wie de sportdiscipline onder de bevoegdheid valt van een sportvereniging, erkend door het Internationaal Olympisch Comité, en tevens vermeld wordt in de lijst van sportdisciplines zoals vastgesteld door de regering, en die aan een of meer van de volgende criteria voldoet:

- a) hij maakt deel uit van de internationale doelgroep van zijn sportfederatie;*
- b) hij beoefent zijn sportdiscipline als voornaamste bezoldigde activiteit, in de hoogste categorie of de hoogste nationale competitie van de betreffende discipline;*
- c) hij is geselecteerd voor of heeft in de voorbije twaalf maanden deelgenomen aan een of meer van de volgende evenementen in de hoogste competitie categorie van de desbetreffende discipline: Olympische Spelen, Paralympische Spelen, wereldkampioenschappen, Europese kampioenschappen;*
- d) hij neemt deel aan een ploegsport in een competitie waarbij de meerderheid van de ploegen die aan de competitie deelnemen, bestaat uit sporters als vermeld in punt a), b) of c);*

Het betreft bijgevolg een beperkte groep van topsporters die wat de dopingbestrijding betreft enkele bijkomende verplichtingen hebben, die het Wereldantidopingagentschap WADA oplegt aan alle topsporters over de hele wereld. Het overgrote deel van de sporters in Vlaanderen is dus niet-elitesporter. Deze tabel geeft in grote lijnen weer welke gevolgen er zijn voor een elitesporter op het vlak van de antidopingregelgeving:

	Elitesporter	Niet-elitesporter
Whereabouts/verblijfsgegevens indienen	Ja, welke verplichtingen is afhankelijk van de sportdiscipline ¹	Nee
Toestemming wegens Therapeutische Noodzaak aanvragen	Proactief/voordat een geneesmiddel met een verboden stof wordt genomen	Kan ook nog retro-actief aangevraagd worden
Behandeling Dopingpraktijk	Vlaams Dopingtribunaal of disciplinair orgaan van nationale federatie in eerste aanleg, Internationaal Sporttribunaal TAS in beroep	Disciplinaire Commissie in eerste aanleg en Disciplinaire Raad in beroep (Vlaamse overheid of Wielerbond)

Het doorgeven van whereabouts (verblijfsgegevens) is noodzakelijk opdat dopingcontroles buiten wedstrijdverband mogelijk zouden zijn en deze zo efficiënt mogelijk verlopen. Onder verblijfsgegevens wordt informatie over trainingslocaties, wedstrijden of de dagelijkse overnachtingsplaats verstaan.

¹ Olympische disciplines, waarbij deze onderverdeeld worden in vier categorieën (op basis van de dopinggevoeligheid van de sporttak, internationale prestaties en aanzien, trainen op al dan niet moeilijk lokaliseerbare plaatsen of ploegsporten)

1. Lijst van elitesporters

De federatie maakt in samenspraak met de NADO de lijst van sporters op die conform de definitie en de bepalingen in het Antidopingdecreet de kwalificatie als elitesporter moeten krijgen.

2. Kwalificatie van elitesporters

Elitesporters worden door de federatie op de hoogte gesteld van hun statuut als elitesporter en hun verplichtingen hieromtrent. De NADO wordt hiervan een afschrift bezorgd.

3. Tuchtreglement

Sinds 1 augustus 2008 moeten dopingpraktijken gepleegd door elitesporters, disciplinair worden gesanctioneerd door de sportvereniging onder wiens verantwoordelijkheid ze vallen. Dopingpraktijken gepleegd door niet-elitesporters blijven onder de bevoegdheid van de disciplinaire organen van de Vlaamse overheid vallen.

Indien bij de federatie elitesporters aangesloten zijn, houdt dit in dat een intern tuchtreglement voor dopingpraktijken van elitesporters moet uitgewerkt worden en een disciplinair orgaan opgericht moet worden om dit intern tuchtreglement toe te passen. De in dit tuchtreglement voorziene procedure, disciplinair orgaan en sancties moeten conform de Wereldantidopingcode (WADA Code) zijn. De eenvoudigste manier om dit in orde te brengen, is gebruik maken van het model tuchtreglement dat de NADO aanbiedt, en aansluiten bij het gezamenlijk disciplinair orgaan voor elitesporters.

Dit gezamenlijk disciplinair orgaan wordt beheerd door de vzw Vlaams Doping Tribunaal (VDT), die werd opgericht door een aantal sportverenigingen met elitesporters.

Vlaams Doping Tribunaal vzw
Zuiderlaan 13 - 9000 Gent
Tel: 09 243 12 90
Fax: 09 243 12 99
www.dopingtribunaal.be

Opgelet! Het aansluiten bij het VDT betekent niet dat er geen eigen tuchtreglement meer moet worden opgesteld. Heeft de federatie geen intern tuchtreglement, dan kunnen dopingpraktijken van elitesporters niet bestraft worden, noch door de federatie, noch door het VDT.

Voor meer informatie over het tuchtreglement of het VDT, kan men contact opnemen met NADO Vlaanderen op het volgende adres:

NADO Vlaanderen
Arenbergstraat 9
1000 Brussel
Fax: 02 553 36 50
Email: yves.defoort@cjsm.vlaanderen.be

IV. Rechten van federaties

Het initiatiefrecht van federaties inzake dopingcontroles

Elke sportfederatie heeft het recht om voor, tijdens of na sportactiviteiten dopingcontroles te laten uitvoeren. Elke sportfederatie kan ook op elk ogenblik (los van enige wedstrijd of voorbereiding) haar sporters controleren op doping.

Voor alle duidelijkheid: dopingcontroles zijn pas rechtsgeldig indien zij gebeuren onder de verantwoordelijkheid van erkende controleartsen, eventueel bijgestaan door chaperons, en beroep gedaan wordt op een WADA-geaccrediteerd controlelaboratorium en mits inachtneming van de procedure die het decreet en uitvoeringsbesluit voorschrijven.

De benodigdheden voor de monsterneming worden, op vraag van de sportfederatie ter beschikking gesteld door de administratie tegen kostprijs.

A. Controles binnen wedstrijdverband

NADO Vlaanderen moet van deze controles minstens 2 weken voor aanvang van de wedstrijd op de hoogte worden gebracht, zodat ze daar rekening mee kan houden bij het plannen van haar eigen controles en eventueel toezicht kan uitoefenen op deze dopingcontroles.

De sportfederatie die een dopingcontrole plant, stelt een opdracht tot dopingcontrole op voor de controlearts en een analyseopdracht voor het controlelaboratorium en stuurt hiervan een afschrift naar NADO Vlaanderen (Vlaamse overheid, NADO Vlaanderen, Arenbergstraat 9, 1000 Brussel) of mailt het naar dopinglijn@vlaanderen.be.

De kosten voor deze controles (controleartsen, laboanalyses, ...) zijn volledig voor de aanvrager.

Onmiddellijk na elke controle binnen wedstrijdverband in opdracht van de federatie, moet via de controlearts een afschrift van het dopingcontroleformulier aan NADO Vlaanderen worden bezorgd.

Een afschrift van het verslag over de analyse van de monsters door het controlelaboratorium moet binnen de tien dagen na ontvangst door de sportfederatie aan NADO Vlaanderen (Vlaamse overheid, NADO Vlaanderen, Arenbergstraat 9, 1000 Brussel) gezonden worden.

B. Controles buiten wedstrijdverband

Deze moeten niet op voorhand gemeld worden aan de administratie. De sportfederatie bezorgt wel de administratie de nodige gegevens (soort controle, controlearts, chaperon, controlelabo) van de dopingcontrole uiterlijk 4 dagen nadat de controle heeft plaatsgehad.